

RÈGIM ALIMENTARI DE L'ÒLIBA, *Tyto alba* (Scopoli, 1769), EN UNA LOCALITAT DE L'ALT EMPORDÀ

D. Saavedra

Laboratori de Zoologia. Col·legi Universitari de Girona (UAB). Hospital, 6. 17071-Girona.

RESUM

S'estudia el règim alimentari de l'òliba, *Tyto alba* (Scopoli, 1769), en una zona de bosc humit de l'Alt Empordà, a partir de 3.521 preses vertebrades trobades en egagròpiles. Només es tracten els vertebrats per evitar confusions entre invertebrats-presa i consumidors de les egagròpiles, a causa de la degradació d'aquestes.

Els mamífers constitueixen pràcticament la totalitat de les preses capturades, ja que ultrapassen el 99%. La resta de vertebrats-presa és composta per unes poques aus i rèptils que aporten una quantitat de biomassa desestimable.

RESUMEN

Se estudia el régimen alimenticio de la lechuza, *Tyto alba* (Scopoli, 1769), en una zona de bosque húmedo de la comarca del Alt Empordà, a partir de 3.521 presas vertebradas encontradas en egagrópilas. Sólo se estudian los vertebrados para evitar confusiones entre invertebrados-presa y consumidores del montón de egagrópilas, debido a la degradación de éstas.

Los mamíferos constituyen la práctica totalidad de las presas capturadas, ya que superan el 99%. El resto de vertebrados-presa está compuesto por unas pocas aves y reptiles que aportan una cantidad de biomasa desestimable.

ABSTRACT

Food habits of Barn-owl *Tyto alba* (Scopoli, 1769), in a humid forest of Alt Empordà (Girona, Spain) are studied, beginning from 3.521 preys founded in pellets. Only vertebrates are studied to avoid possible confusions between preys and other invertebrates that eat the rests of pellets.

The mammals account for practically the total of captured preys, surpassing the 99%. The remaining preys are a few birds and reptiles, accounting for a trivial biomass.

Key words: Alt Empordà, food habits, forest, pellets, *Tyto alba*.

INTRODUCCIÓ

El coneixement del règim alimentari de les estrigiformes ha avançat de manera considerable al nostre país als darrers anys. Les egagròpiles, com a font importantíssima de dades sobre micromamífers, han portat a la realització de treballs que descobreixen diversos aspectes d'aquest tema, com ara el de Vericad (1971).

No obstant, i sobretot en el cas de l'òliba, els estudis realitzats es basen en zones urbanes i de conreus (Arrizabalaga & Montagud, 1980; Cordero, 1979). En aquest estudi s'intenten aportar noves dades sobre l'espectre alimentari d'aquesta espècie en zones boscanes de la Catalunya humida.

El material estudiat prové de l'ermita de Sant Benet, situada dins el terme municipal de Cabanelles (Alt Empordà). Tot i trobar-se administrativament dins aquesta comarca, biogeogràficament ocuparia el límit oriental de l'alta Garrotxa, entre la serra de la Cirera al NE i la Mare de Déu del Mont al SW. Ocupa un petit puig a 420 m d'altitud, amagat, però, sota la immensa muntanya de la Mare de Déu del Mont, amb els seus 1109 m.

MATERIAL I MÈTODES

Les egagròpiles foren trobades i recol·lectades la tardor del 1984. No podem parlar estrictament d'egagròpiles, ja que el pas del temps les havia desfetes. El que es va trobar va ésser un amuntegament de 6 kg d'ossos i de cranis barrejats amb sorra, pedres, insectes necròfags i larves d'invertebrats. Les egagròpiles de la part superior de l'amuntegament restaven senceres, i es va poder comprovar que eren d'òliba, per l'escorça negra que les recobreix i les caracteritza. Aquest estat de les egagròpiles ha provocat la separació de les mandíbules inferiors i superiors de les preses i un major trencament dels cranis d'aquestes (sobretot en el cas de les aus). Hem cregut oportú excloure'n les restes d'invertebrats, donada la impossibilitat de discernir entre els capturats per l'òliba i els arribats allà per alimentar-se de les egagròpiles.

La identificació de les espècies contingudes a les egagròpiles s'ha realitzat basant-se en els cranis, emprant claus dicotòmiques especialitzades (Arrizabalaga & Montagud, 1982; Chaline, 1974; Moreno, 1985 i 1986; Yalden, 1977), tot i que en el cas de les aus, això ha esdevingut pràcticament impossible per les causes assenyalades anteriorment.

RESULTATS I DISCUSSIÓ

Els resultats de l'anàlisi de les egagròpiles s'expressen numèricament a la Taula 1. S'hi mostra el nombre d'espècies i el seu percentatge sobre el total.

En general, els resultats obtinguts concorden amb els d'altres autors (Delibes et al., 1983; Martin et al., 1985), malgrat les diferències ecològiques i biogeogràfiques de les zones estudiades.

Taula 1. Distribució de les captures.

	n	n %
MAMÍFERS		
<i>Suncus etruscus</i>	6	0,17
<i>Crocidura russula</i>	1043	29,62
Soricidae (indet.)	25	0,71
<i>Talpa europaea</i>	1	0,03
<i>Oryctolagus cuniculus</i>	2	0,06
<i>Eliomys quercinus</i>	10	0,28
<i>Microtus duodecimcostatus</i>	16	0,45
<i>Microtus agrestis</i>	60	1,70
Microtidae (indet.)	22	0,62
<i>Apodemus sylvaticus</i>	2080	59,07
<i>Rattus sp.</i>	29	0,82
<i>Mus spretus</i>	74	2,10
Muridae (indet.)	137	3,89
Total mamífers:	3505	99,55
AUS		
No passeriformes	2	0,06
Passeriformes: Fringillidae	2	0,06
granívors (exc. Fring.)	4	0,11
insectívors	5	0,14
Total aus:	13	0,37
RÈPTILS (indet.)		
	3	0,08
Total rèptils:	3	0,08
TOTAL	3521	100.00

n = nombre de preses.

Els mamífers constitueixen més del 99% de les captures. La predació de l'òliba se centra en dues espècies: *Apodemus sylvaticus*, amb una mica més d'un 59%, i *Crocidura russula*, amb quasi el 30% de les captures. Es comprova, per tant, la gran especialització de l'òliba, ja que només aquestes dues espècies constitueixen quasi el 90% de les preses capturades per aquesta estrigiforme.

Assignant els pesos mitjans proposats per Yalden (1977) per als micromamífers que es troben en egagròpiles, observem una preferència de l'òliba per les preses petites, amb pesos compresos entre els cinc i els vint grams.

Agraïments

A. Bayot m'ajudà a recol·lectar les egagròpiles de l'ermita de Sant Benet, indret allunyat de tots els llocs que anomenem civilitzats.

D. Sunyer realitzà una lectura crítica del manuscrit suggerint-ne les remodelacions oportunes. T. Bartolí, M. Casadevall, J. Madeo, Ll. Polo, X. Viñas i J. Vilanova col·laboraren d'una forma o una altra en algun aspecte del treball.

Bibliografia

- ARRIZABALAGA, A. & MONTAGUD, E. (1980). Coneixement de la fauna de petits mamífers mitjançant l'estudi de l'alimentació dels seus depredadors. *Vallès*.
— (1982). *Mamífers del Montseny*. Universitat de Barcelona.
- CORDERO, P.J. (1979). Generalidades sobre la lechuza (*Tyto alba*) y algunas notas sobre su status en Mataró. *L'Atzavara (butlletí de la Secció de Ciències Naturals del Museu Municipal de Mataró)*: 12-16.
- CHALINE, J. (1974). *Les proies des rapaces*. Doin, éditeurs. Paris.
- DELIBES, M., BRUNET-LECOMTE, P. & MAÑEZ, M. (1983). Datos sobre la alimentación de la lechuza común (*Tyto alba*), el búho chico (*Asio otus*) y el mochuelo (*Athene noctua*) en una misma localidad de Castilla la Vieja (España). *Ardeola*, 30: 57-63.
- MARTÍN, A., EMMERSON, K. & ASCANIO, M. (1985). Régimen alimenticio de *Tyto alba* (Scopoli, 1769) en la isla de Tenerife (Islas Canarias). *Ardeola*, 32 (1): 9-15.
- MORENO, E. (1985). Clave osteológica para la identificación de los passeriformes ibéricos. I. Aegithalidae, Remizidae, Paridae, Emberizidae, Passeridae, Fringillidae, Alaudidae. *Ardeola*, 32 (2): 295-377.
— (1986). Clave osteológica para la identificación de los passeriformes ibéricos. II. Hirundinidae, Prunellidae, Sittidae, Certhiidae, Troglodytidae, Cinclidae, Laniidae, Oriolidae, Corvidae, Sturnidae, Motacillidae. *Ardeola*, 33 (1-2): 69-129.
- VERICAD, J.R. (1971). *Estudio faunístico y biológico de los mamíferos montaraces del Pirineo*. Secretariado de Publicaciones. Universidad de Barcelona. Barcelona.
- YALDEN, D.W. (1977). *The identification of remains in Owl Pellets*. Mammal Society. Berkshire.